УДК 811.161.2
DOI: 10.31891/2415-7929-2021-21-7

ДЕНИСОВЕЦЬ І. В.
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СТАНОВЛЕННЯ Й РОЗВИТОК ТЕРМІНОНАЙМЕНУВАНЬ «ЛЕКСИЧНА І СИНТАКСИЧНА ДЕРИВАЦІЯ» В УКРАЇНСЬКОМУ СЛОВОТВОРІ

У статті проаналізовано етапи розвитку змісту понять «лексична і синтаксична деривація» у традиційних і новітніх дослідженнях з українського словотвору. Визначено особливості витлумачення лексичної і синтаксичної деривації в концепції польського лінгвіста Є. Куриловича, який описував лексичну деривацію як зміну лексичного значення похідного слова щодо твірного за незмінності їхньої первинної синтаксичної функції, а синтаксичну деривацію – як процес утворення деривата з новою синтаксичною функцією в межах того самого лексичного значення. Охарактеризовано новітній функційний підхід до потрактування синтаксичної деривації в українському мовознавстві.

Ключові слова: деривація, частини мови, лексична деривація, синтаксична деривація, лексичне значення, синтаксична функція, транспозиція.

DENYSOVETS I.
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

EMERGENCE AND DEVELOPMENT OF TERMS «LEXICAL AND SYNTACTIC DERIVATION» IN UKRAINIAN WORD FORMATION

The article analyzes the stages of development of the content of the concepts «lexical and syntactic derivation» in traditional and modern research on Ukrainian word formation. The views of the French linguist S. Balli, who considered the word-forming process as a transposition of two types that allow the transition of signs from one class to another, have been studied. It is traced that later E. Kurylovich contrasted these two types of transposition as lexical and syntactic. Peculiarities of lexical and syntactic derivation interpretation in the concept of Polish linguist E. Kurylovych are determined. He described lexical derivation as a change in the lexical meaning of a derived word relative to the generative one by the invariance of their primary syntactic function, and syntactic derivation as the process of forming a derivative with a new syntactic function within the same lexical meaning. It is determined that the Polish linguist considered syntactic shifts to be a key indicator of derivational shifts, so he supported the syntactic concept. It is substantiated that E. Kurylovych initiated a new approach to distinguishing between two derivational aspects – lexical and syntactic. It is proved that the Polish linguist, the author of the term derivation, defines this process as two-stage. It is observed that the binary classification of derivatives of E. Kurylovich can be correlated with the classification of M. Dokulil, who divides derivatives into three classes: modification, mutation and transposition. It is substantiated that at the first level of classification all derivatives should be considered within two groups: transpositional and non-transpositional, respectively the former are divided into syntactic derivatives and mutational derivatives, and the latter into actual mutational and modification derivatives. It is determined that based on the classification of E. Kurylovych and M. Dokulil later linguists began to interpret syntactic derivatives as a special class of derived words, which are characterized by two-way, formal-semantic connection with the creative, dismemberment of semantic structure, the presence of word-forming meaning. The semantic-functional potential of lexical groups of syntactic derivatives is analyzed, in particular: names of actions, names of qualities, relative adjectives, adverbs derived from qualitative adjectives. It is traced that in Ukrainian linguistics I.I. Kovalik distinguishes between the concepts of morphological and word-forming derivatology, defining within the latter lexical and syntactic derivation. The newest functional approach to the interpretation of syntactic derivation in Ukrainian linguistics is characterized. It is determined that according to it the syntactic derivation goes through two stages: functional assimilation of some categories to others; morphological design of new syntactic functions of the category.

Key words: derivation, parts of speech, lexical derivation, syntactic derivation, lexical meaning, syntactic function, transposition.

Постановка проблеми. У контексті внормування мови актуальним постає питання дослідження етапів становлення й розвитку окремих термінонайменувань різних мовних явищ. Однією з надважливих у лінгвоукраїністиці є проблема формування та кодифікації дериватологічної терміносистеми сучасної української літературної мови, передусім тривалих пошуків адекватних термінологічних назв для понять словотвору як окремої галузі лінгвістичних знань. У цьому розрізі необхідно, з одного боку, проаналізувати класичні усталені концепції, що засвідчили свою перевагу, а з іншого, – описати ті новітні теоретичні доробки, що стали підґрунтям розвою дериватологічної думки.

Словотворення – це не лише факт утворення одних слів від інших з метою передавання синтаксичних функцій, які відрізняються від синтаксичних функцій твірних слів, але також і той факт, що одне слово може реалізувати різні вторинні синтаксичні значення, перебуваючи у визначеному синтаксичному оточенні [1, с. 61].

З часу введення у науковий обіг терміна «деривація» увесь складний частиномовний механізм описують крізь призму взаємодії лексичного та синтаксичного аспектів, підкреслюючи, що відношення між ними впливає на напрям деривації. Так, термін «лексична деривація» функціонує в широкому й вузькому значеннях. У широкому значенні лексична деривація – це утворення будь-якого слова не залежно від того, у якій формі відбувається цей процес, його почасти називають аналогія, переосмислення значення слова (метафоризація, метонімізація), морфолого-синтаксичний спосіб творення тощо. У вузькому значенні

лексична деривація – це визначений механізм творення лексем, який відбувається за сформованими правилами з використанням формальних засобів (формантів). Тобто лексичну деривацію потрактовуємо як формальне словотворення.

Лексична деривація – це процес, при якому твірна база й похідне слово належать до однієї частини мови, напр.: *камінь – каменяр, дорога – роздоріжжя, пам'ятати – опам'ятатися*. У межах лексичної деривації розрізняють мутаційний і модифікаційний словотвір. Під час мутаційного словотвору виникає нове лексичне значення, пор.: *рука – рукав, скло – скляр*. Модифікаційний словотвір не зумовлює семантичного зміщення в похідному слові, а змінюються його емоційне забарвлення, граматичні ознаки, стилістичні властивості, пор.: *хвіст – хвостик, вовк – вовчик – вовчище*.

Під синтаксичною деривацією традиційно розуміють словотвірний феномен, пов'язаний з перетворенням не лексичного значення, а лише синтаксичної функції твірного внаслідок зміни його частиномовної належності. Синтаксична деривація – це специфічний тип семантичних відношень між твірним і похідним, що ґрунтується на так званій функційній (міжкатегорійній, частиномовній) транспозиції.

Аналіз останніх джерел. Питання опису семантики й структури похідних одиниць, що постали на основі лексичної й синтаксичної деривації, у своїх мовознавчих студіях розглядали М.П. Лесюк (Формування семантики віддієслівних іменників) [2], Г.М. Віняр (Творення нових прикметників в українській мові новітнього періоду (транспозиційні словотвірні типи) [3], О.М. Петрик (Традиційний, функціональний і ономасіологічний підходи у вивченні віддієслівних іменників опредметненої дії) [4], А.Ю. Габай (Синтаксична прислівникова транспозиція в сучасній українській літературній мові) [5], І.М. Демешко (Теоретичні проблеми віддієслівної словотвірної морфонології української мови) [6], Л.П. Кислюк (Паралелізм лексичної та синтаксичної деривації) [7].

Мета дослідження – проаналізувати етапи та особливості становлення термінонайменувань, уживаних у словотворі для означення лексичної і синтаксичної деривації.

Виклад основного матеріалу. Феномен лексичної і синтаксичної деривації став предметом різноаспектного вивчення у 30-х рр. XX ст. Підґрунтя концепції синтаксичної деривації заклав французький лінгвіст Ш. Баллі у 1932 р. Він розглядав словотвірний процес як транспозицію і вперше у французькому мовознавстві описав можливості переходу знаків з одного класу в інший, виокремивши два типи транспозиції, які пізніше Є. Курилович протиставив як лексичну і синтаксичну деривацію. Ш. Баллі схарактеризував синтаксичну транспозицію як функційну, тобто таку, яка уможливлює зміну вихідної синтаксичної функції знака без зміни лексичного значення. Транспозицію, під час якої одночасно змінюється синтаксична функція слова та з'являється нове лексичне значення, він називає лексичною [8, с. 143].

Пізніше, у 1962 р., подібно до міркувань Ш. Баллі розтлумачував роль транспозиції в актах словотворення М. Докуліл у монографії «Теорія словотвору», розробляючи вчення про процеси, що характеризують відношення між частинами мови і відношення в межах однієї частини мови. Транспозицією він називав перехід слова з однієї частини мови в іншу без зміни його лексичного значення. М. Докуліл описує випадки словотворення відносних прикметників, віддієслівних іменників та ад'єктивів із загальним значенням. Явищу словотвірної транспозиції лінгвіст протиставляє модифікацію (часткову зміну чи уточнення значення твірного слова), а також мутацію (виникнення абсолютно нового лексичного значення на базі старого) [9]. Згодом ці ідеї розвивали у своїх працях О.А. Земська, В.В. Лопатін, І.Г. Улуханов на матеріалі російської мови.

Саме наявність чи відсутність транспозиції в актах словотворення і спонукала у 1936 р. польського лінгвіста, автора терміна «деривація» Є. Куриловича до фундаментального поділу всіх словотвірних типів на сферу лексичної і синтаксичної деривації [1, с. 57 – 61]. Проте ключовим показником деривaційних зміщень Є. Курилович визначає все ж синтаксичні зрушення, відповідно він є прихильником синтаксичної концепції.

Насамперед Є. Курилович започаткував новий підхід до розмежування двох деривaційних аспектів – лексичного та синтаксичного. Лексичну деривацію вчений описав як зміну лексичного значення похідного слова щодо твірного за незмінності їхньої первинної синтаксичної функції. Синтаксичну деривацію він визначив як процес утворення деривата з новою синтаксичною функцією в межах того самого лексичного значення. Лінгвіст пояснював, що якщо зміна синтаксичної функції деякої форми (деякого слова) *A* тягне за собою формальну зміну *A* в *B* (з тією ж лексичною функцією), первинною синтаксичною функцією є та, що відповідає вихідній (твірній) формі, а вторинною – та, яка відповідає похідній формі [1, с. 59]. Замість того, щоб говорити про формальні відмінності, зручніше послуговуватися терміном «відмінність синтаксичного оточення, або синтаксичних умов». Напрямок процесу деривації змінюється внаслідок зміни синтаксичної функції форм. Це визначається на кшталт співставленням таких пар слів, як *синій – синь і малий – маленький*. У процесі синтаксичної деривації (на відміну від лексичної) послуговуються не тільки суфіксами й закінченнями, але й морфемами, які притаманні словосполученню, а не слову [1, с. 60]. Первинні синтаксичні функції витікають із лексичних значень частин мови і є певною транспозицією цих значень [1, с. 61].

Отже, за спостереженнями Є. Куриловича, процес деривації є двохетапним. Ці різновиди мовної асиметрії дослідник описує на прикладі прикметників польської і французької мов.

Є. Курилович ототожнював деривацію загалом із лексичною деривацією. А про синтаксичну деривацію зазначав, що вона відбувається в середині одного й того ж лексичного значення. Лексична

деривація, на його думку, передбачає, що твірне і похідне слово тотожні за первинною синтаксичною функцією, зокрема зменшено-пестлива форма від іменника так само, як і іменник, має однакову синтаксичну функцію [1, с. 62 – 63].

Бінарну класифікацію похідних слів Є. Куриловича можна співвіднести з класифікацією М. Докуліла, який поділяє похідні на три класи: модифікаційні, мутаційні й транспозиційні. Відповідно до бінарної класифікації Є. Куриловича модифікаційні похідні належать до лексичної деривації, пор.: *слоненя, премилий*.

На першому рівні класифікації всі похідні варто розглядати в межах двох груп: транспозиційні і нетранспозиційні. Перші поділяються на синтаксичні деривати і мутаційні похідні, а другі – на власне мутаційні і модифікаційні похідні. Терміном «синтаксична деривація» позначають синтаксичні деривати як відносно цілісний клас транспозиційних похідних, а за «лексичною деривацією» стоять лексичні деривати (мутаційні похідні).

У 70-х рр. ХХ ст. синтаксичні деривати були предметом детального лексикологічного аналізу, у ході якого з'ясувалася їхня здатність до набуття семантичної та синтаксичної самостійності.

З опертям на концепції М. Докуліла та Є. Куриловича О.С. Кубрякова наголошує на подвійній функції лексичної деривації: видозміна лексеми синтетичним шляхом (за допомогою формотворчих елементів – афіксального фонду мови з утворенням вторинних мовних знаків) або ж аналітичним (семантичним) за рахунок зміни внутрішньої форми мовної одиниці. Під час синтетичної деривації префікси і суфікси мають додаткову семантику, яка взаємодіє з основою, вносячи в її структуру транспозиційні, модифікаційні та мутаційні зміни. Транспозиція характеризується переходом мовних одиниць в іншу частину мови з однаковим у всіх компонентах значенням твірного слова [10, с. 64].

У лінгвістичній традиції синтаксичні деривати вивчали в динамічному (твірному) і таксономічному аспектах, у рамках функційного й ономасіологічного підходів до словотвору, а також у розрізі власне синтаксичного чи морфолого-синтаксичного підходів.

Синтаксичні деривати – це особливий клас похідних слів, для яких характерним є двобічний, формально-семантичний зв'язок із твірним, розчленованість семантичної структури, наявність словотвірного значення транспозиційного типу.

Згодом О.П. Єрмакова виокремила такі типові лексико-семантичні групи синтаксичних дериватів на матеріалі російської мови:

1) назви дій (*покарання, малювання, вміння, завдання, прибування, видання*); 2) назви якостей (*новизна, глибина, широта, відкритість*); 3) відносні прикметники (*зерновий, цифровий, металевий, вчорашній*); 4) прислівники на *-о*, що постали від якісних прикметників (*швидко, голосно, відверто, радісно*).

Схематично ці види транспозиційних перетворень можна зобразити так:

1) синтаксичні деривати, утворені за моделлю V→N;

2) синтаксичні деривати, утворені за моделлю Adj→N;

3) синтаксичні деривати, утворені за моделлю N→Adj;

4) синтаксичні деривати, утворені за моделлю Adj→AdV [11, с. 78].

О.А. Земська також розрізняє лексичну і синтаксичну деривацію. На її думку, синтаксична деривація – це перехід слова з однієї частини мови в іншу без зміни лексичного значення, напр.: *виявляти – виявлення, аналізувати – аналіз*. Синтаксична деривація – це один із видів словотвірної транспозиції поряд із субстантивацією і суфіксальною транспозицією. Під час синтаксичної деривації чітко простежуємо протиріччя між категорійним значенням твірного і похідного. У сучасній лінгвістиці синтаксичні деривати розглядають в розрізі когнітивної лінгвістики, психолінгвістики, теорії мовленнєвої діяльності, тому окреслені спроби розширення меж синтаксичної деривації. У межах же лексичної деривації О.А. Земська теж виокремлює транспозиційні й нетранспозиційні типи, називаючи їх термінами мутаційні та модифікаційні типи [12, с. 363].

Подібно до польських і російських теорій опису лексичної і синтаксичної деривації українські мовознавці так само витлумачують ці явища на матеріалі української мови, зазначаючи, що транспозиційний (мутаційний) тип охоплює перехід слів однієї частини мови в іншу, що супроводжується і зміною лексичного значення (*ранений – ранити*). Нетранспозиційний (модифікаційний) тип залишає похідне слово в межах однієї частиномовної належності з твірним, але змінює його лексичне значення [13, с. 192].

У праці «Словотвір сучасної української літературної мови» І.І. Ковалик розмежовує поняття морфологічної і словотвірної дериватології, визначаючи в межах останньої лексичну і синтаксичну деривацію. Для лексичних дериватів характерним є відмінність значення від твірних основ, пор.: *лісник – ліс, косар – косити, держак – держати*. Синтаксичні деривати – це такі похідні утворення, лексичне значення яких тотожне значенню твірного слова, похідне утворення відмінне при цьому від твірного тільки належністю до іншої частини мови і, отже, синтаксичною функцією в контексті. Виокремлення в системі словотвірних типів лексичної і синтаксичної деривації є основоположним принциповим поділом усієї системи словотвору [14, с. 9 – 10].

Лексична деривація – це таке відношення між твірним і похідним, при якому лексичне значення похідного обов'язково змінюється стосовно лексичного значення відповідного твірного слова, а частиномовна належність (синтаксична функція) його може змінюватися або не змінюватися, пор.: *двоє –*

двійнята, сніг – сніговик. Синтаксична деривація – це такий тип відношень між твірними і похідними, при якому лексичне значення твірного і похідного слова залишається незмінним (воно в них спільне), а змінюється лише частиномовна належність похідного слова, тобто його синтаксична функція. Так, від слова *добрий* утворилося *доброта*, вони мають однакове лексичне значення (називають ознаку), але різняться частиномовною належністю (*добрий* – прикметник, а *доброта* – іменник) і синтаксичною функціє (*добрий* у реченні є означенням, а *доброта* – підметом або додатком). До синтаксичної деривації належать такі словотвірні типи, як: віддієслівні іменники зі значенням абстрактної дії, напр.: *переклеювання, перехід, відліт, друкування*; відад'єктивні іменники зі значенням абстрактної ознаки, напр.: *веселість, дзвінкість, блідність, крутизна, банальщина, лукавство, святиня*; відіменникові (відсубстантивні) прикметники, що означають загальне, неконкретизоване в похідному відношенні до того, що названо твірною основою, напр.: *цементний, автомобільний, смаковий, банановий, кліматичний, кафедральний, молекулярний, географічний, полярний*. Такі похідні виражають те ж саме значення, що й твірні, але засобами іншої частини мови, і відповідно мають інші синтаксичні функції. До того ж у них різні загальнокатегорійні значення, що визначають їхню належність до різних частин мови.

За морфологічним характером твірної бази найчастішою є субстантивна синтаксична деривація, яка може бути віддієслівною (утворення абстрактних іменників від дієслів, пор.: *малювати – малювання*) та відад'єктивною (утворення абстрактних іменників від прикметників, пор.: *синій – синь*). Їх об'єднує принципова семантична подібність твірних і похідних. В обох випадках твірною базою є одиниці ознакової лексики – слова, що позначають різноманітні процесуальні і не процесуальні ознаки [13, с. 79].

Характерною ознакою сучасних українських дериватологічних досліджень є категоризація похідних одиниць на синтаксичних засадах. Відповідно до цього підходу словотвірні процеси ґрунтуються на складних взаємозв'язках предикатних і непредикатних знаків семантично елементарних речень, які самостійно або в сполученні з іншими семантично елементарними реченнями трансформуються в конкретні деривати.

Ці погляди на ґрунті українського мовознавства обстоювали І.Р. Вихованець і К.Г. Городенська [15]. Зокрема К.Г. Городенська розробила теоретичні засади синтаксичної деривації сучасної української літературної мови [16].

І.Р. Вихованець і К.Г. Городенська обґрунтовують функційний (синтаксичний) підхід, розкриваючи зміст складного транспозиційного механізму творення синтаксичних дериватів, що полягає у встановленні співвідношень між категоріями і їхніми синтаксичними функціями. На думку І.Р. Вихованця, центральна роль синтаксису зумовлена передусім регулювальним впливом семантико-синтаксичної структури речення, що уможливлює виокремлення позиційного словотворення [17, с. 3].

Категорійне значення частин мови ідентифікується з відповідною (первинною) синтаксичною функцією. Наприклад, дієслово, називаючи дію, процес чи стан, функціонує як присудок; іменник, маючи значення предметності, виконує функцію підмета. Саме за наявності кореляції між семантикою і функцією означені класи слів протиставляються один одному й набувають статусу окремих частин мови.

Іноді під час функціонування різних частин мови відбувається порушення симетрії між категорійним значенням і синтаксичною функцією. Будь-яке слово, що належить до тієї чи тієї частини мови, крім власної первинної, може виконувати вторинні синтаксичні функції – функції інших частин мови. Ці процеси В.В. Виноградов назвав «синтаксичними переодяганнями», прийоми функціонування слів однієї морфологічної категорії в ролі синтаксичних представників іншої. Здатність категорій уживатись у невластивих синтаксичних позиціях становить, на думку К.Г. Городенської, вихідну умову синтаксичної деривації [16, с. 156]. Потрапляючи у вторинну синтаксичну позицію, слово набуває функційних ознак тієї категорії, для якої ця позиція є первинною. У процесі функційної синтаксичної деривації не зникає лише суперечність між морфологічною формою категорії і заповненою нею невластивою синтаксичною позицією. Тенденція до морфологізованого вираження функцій, зміст якого полягає в тому, щоб кожна синтаксична функція презентувалася відповідною морфологічною категорією, зумовлює узгодження форми категорії з функцією, що й становить, на думку К.Г. Городенської, завдання другого етапу синтаксичної деривації – морфологічного (категорійного) її завершення.

Отже, синтаксична деривація проходить два основних етапи: І – функційне уподібнення одних категорій до інших; ІІ – морфологічне оформлення нових синтаксичних функцій категорії.

В.І. Кононенко зазначає, що похідність, «дериватоздатність» синтаксичних і словотвірних одиниць підпорядкована загальним закономірностям як щодо самої природи вторинності, вмотивованості, так і щодо функційної ускладненості за рахунок мотивувальних, старих знаків і значень. Якщо словоформа (словосполучення) в синтаксисі, морфема в словотворі складають далі розкладні, але з позицій цих рівнів первинні елементи, то речення (словосполучення) і похідне слово – результат процесу породження, вторинні одиниці з новими функціями. У силу своєї похідності такі похідні є носіями семантико-структурних властивостей елементів творення і разом з тим – якісно новим продуктом транспозиції в одне ціле з притаманними йому новими властивостями [18, с. 20].

Рухливість словотвірних процесів стримується закономірностями структурного варіювання, пор.: *білий – біленький – білісінький – білуватий – білястий* (така обмеженість словотвору є однією з підстав для транспозиції словотвірних одиниць у синтаксичні). З іншого боку, і в синтаксисі діє принцип облігаторності,

створення конструкцій на рівні обов'язкових компонентів, що відтворюються під час моделювання. Найбільш адекватним репрезентантом знака ситуації є речення, де жодне зі слів не можна усунути без шкоди для опису ситуації [19, с. 6].

Взаємодія синтаксичних і словотвірних одиниць опосередковано відбилася в активізації семантико-стилістичних функцій похідних у формуванні текстів, тобто на рівні прагматики є доцільність розглядати словотвір як синтаксичне явище. А з метою досягнення експресивного й оцінного ефекту можуть залучатися конотації засобів словотвору шляхом їхнього використання як текстотвірних елементів [20, с. 64].

Висновки. Отже, залежно від характеру деривaційного значення розрізняють дві сфери деривації: лексичну і синтаксичну. Для першого явища характерним є те, що лексичні значення похідних і твірних різняться, а для другого – тотожність лексичного значення новоутвореного деривата й похідної основи, але похідні відрізняються від твірних належністю до іншої частини мови і, відповідно, синтаксичною функцією. Більшість лінгвістів у межах лексичної деривації виокремлюють транспозиційні й нетранспозиційні типи. Проте здебільшого автори сучасних граматик номінують ці явища термінами мутаційні та модифікаційні типи. Запропоновані польським лінгвістом Є. Куриловичем ідеї виокремлення лексичної і синтаксичної деривації стали підґрунтям для студіювання в сучасній українській літературній мові функційно-категорійного підходу до опису синтаксичної деривації. Перспективи подальших досліджень убачаємо в з'ясуванні ролі синтаксичних дериватів у структурі словотвірних гнізд, а також визначенні синтаксичних дериватів як одиниць зв'язку і взаємодії трьох мовних рівнів: словотвірного, морфологічного і синтаксичного.

Література

1. Курилович Е. Деривация лексическая и деривация синтаксическая: К теории частей речи. Очерки по лингвистике. Москва, 1962. 452 с.

2. Лесюк М.П. Формування семантики віддієслівних іменників. Українське мовознавство. 1987. № 14. С. 74 – 76.

3. Віняр Г.М. Творення нових прикметників в українській мові новітнього періоду (транспозиційні словотвірні типи). Філологічні студії. Науковий вісник КДПУ. Кривий Ріг, 2008. Вип. 1. С. 6 – 9.

4. Петрик О.М. Традиційний, функціональний і ономасіологічний підходи у вивченні віддієслівних іменників опредметненої дії. Наукові записки НДУ ім. М.В. Гоголя. Філологічні науки. 2011. Кн. 1. С. 45 – 48.

5. Габай А.Ю. Синтаксична прислівникова транспозиція в сучасній українській літературній мові. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 232 с.

6. Демешко І. Теоретичні проблеми віддієслівної словотвірної морфонології української мови. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2013. № 1. С. 25 – 30.

7. Кислюк Л.П. Паралелізм лексичної та синтаксичної деривації. Термінологічний вісник. 2013. Вип. 2 (1). С. 210 – 214.

8. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. Москва, 1955. 416 с.

9. Dokulil M. Tvoření slov v češtině. I. Teorie odvozováni slov. Praha : Nakl. Českosl. akad. věd.,1962. 264 s.

10. Кубрякова Е.С. Деривация, транспозиция, конверсия. Вопросы языкознания. 1974. № 5. С. 64 – 76.

11. Ермакова О.П. Лексические значения производных слов в русском языке. Москва, 1984. 150 с.

12. Современный русский язык: Фонетика. Лексикология. Словообразование. Морфология. Синтаксис / под общ. ред. Л.А. Новикова. Санкт-Петербург : Изд-во «Лань», 1999. 864 с.

13. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. Київ : Вища школа, 1999. 207 с.

14. Словотвір сучасної української літературної мови / за ред. М.А. Жовтобрюха. Київ, 1979. 406 с.

15. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Явища синтаксичної деривації. Семантико-синтаксична структура речення. Київ: Наукова думка, 1983. С. 152 – 212.

16. Городенська К.Г. Деривація синтаксичних одиниць. Київ : Наукова думка, 1991. 330 с.

17. Вихованець І.Р. Теоретичні засади категорійної граматики української мови. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія «Філологія». Вінниця : ВДПУ, 2000. Вип. 2. С. 3 – 6.

18. Кононенко В.І. Синтаксис і словотвір: спільні процеси і тенденції. Актуальні проблеми українського словотвору. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 669 с.

19. Гинзбург Е.Л. Словообразование и синтаксис. Москва, 1979. 264 с.

20. Ґрещук О. Функціонування словотвірних одиниць і суб'єктивна модальність тексту. Вісник Прикарпатського університету. Філологія. Івано-Франківськ, 1999. Вип. 4. С. 64 – 69.

References

1. Kurilovich E. Derivacija leksicheskaja i derivacija sintaksicheskaja: K teorii chastej rechi. Ocherki po lingvistike. Moskva, 1962. 452 s.

2. Lesyuk M.P. Formuvannya semantyky viddiyeslivnyx imennykiv. Ukrayinske movoznavstvo. 1987. S. 74 – 76.

3. Vinyar H.M. Tvorennya novyx prykmetnykiv v ukrayinskij movi novitnogo periodu (transpozycijni slovotvirni typy). Filologichni studiyi. Naukovyj visnyk KDPU. Kryvyj Rig, 2008. S. 6 – 9.

4. Petryk O.M. Tradycijnyj, funkcionalnyj i onomasiologichnyj pidxody u vyvchenni viddiyeslivnyx imennykiv opredmetnenoyi diyi.

Filologichni nauky. 2011. S. 45 – 48.

5. Gabaj A.Yu. Syntaksychna pryslivnykova transpozyciya v suchasnij ukrayinskij literaturnij movi. Kyiv: Vydavnychyj dim Dmytra Burago, 2011. 232 s.

6. Demeshko I. Teoretychni problemy viddiyeslivnoyi slovotvirnoyi morfonologiyi ukrayinskoyi movy. Naukovyj visnyk Sxidnoyevropejskogo nacionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrayinky. Filologichni nauky. Movoznavstvo. 2013. S. 25 – 30.

7. Kyslyuk L.P. Paralelizm leksychnoyi ta syntaksychnoyi deryvaciyi. Terminologichnyj visnyk. 2013. S. 210 – 214.

8. Balli Sh. Obshhaja lingvistika i voprosy francuzskogo jazyka. Moskva, 1955. 416 s.

9. Dokulil M. Tvoření slov v češtině. I. Teorie odvozováni slov. Praha : Nakl. Českosl. akad. věd.,1962. 264 s.

10. Kubrjakova E.S. Derivacija, transpozicija, konversija. Voprosy jazykoznanija. 1974. S. 64 – 76.

11. Ermakova O.P. Leksicheskie znachenija proizvodnyh slov v russkom jazyke. Moskva, 1984. 150 s.

12. Sovremennyj russkij jazyk: Fonetika. Leksikologija. Slovoobrazovanie. Morfologija. Sintaksis / pod obshh. red. L.A. Novikova. SPb: Izd-vo «Lan», 1999. 864 s.

13. Gorpynych V.O. Suchasna ukrayinska literaturna mova. Morfemika. Slovotvir. Morfonologiya. Kyiv : Vyshha shkola, 1999. 207 s.

14. Slovotvir suchasnoyi ukrayinskoyi literaturnoyi movy / za red. M.A. Zhovtobryuxa. Kyiv, 1979. 406 s.

15. Vyxovanets I.R., Horodenska K.H., Rusanivskyj V.M. Yavyshha syntaksychnoyi deryvaciyi. Semantyko-syntaksychna struktura rechennya. Kyiv: Naukova dumka, 1983. S. 152 – 212.

16. Horodenska K.H. Deryvaciya syntaksychnyx odynyts. Kyiv : Naukova dumka, 1991. 330 s.

17. Vyxovanets I.R. Teoretychni zasady kategorijnoyi gramatyky ukrayinskoyi movy. Filologiya. Vinnycya : VDPU, 2000. S. 3 – 6.

18. Kononenko V.I. Syntaksys i slovotvir: spilni procesy i tendenciyi. Aktualni problemy ukrayinskogo slovotvoru. Ivano-Frankivsk : Plaj, 2002. 669 s.

19. Ginzburg E.L. Slovoobrazovanie i sintaksis. Moskva, 1979. 264 s.

20. Greshhuk O. Funkcionuvannya slovotvirnyx odynycz i subyektyvna modalnist tekstu. Visnyk Prykarpatskogo universytetu. Filologiya. Ivano-Frankivsk, 1999. S. 64 – 69.